

FN-forbundets strategi og handlingsplan 2013 - 2014

Vedtaget af FN-forbundets landsmøde 2012, afholdt 27-28. oktober 2012

1) Indledning

FN-pagten indledes med ordene: 'Vi de Forenede Nationers Folk besluttede på...' Dermed understreges både den fælles skæbne og det fælles ansvar, som forener os som Verdensborgere. Vi er uløseligt forbundet i et globalt fællesskab, og opgaven er at enes om de principper, som kan skabe en bæredygtig fælles fremtid.

FN blev skabt med dét mål for øje og har siden – igennem snart 70 år – formet principperne for nationernes sameksistens og for det enkelte menneskes rettigheder. Grundlaget er skabt, men evnen og viljen til at realisere principperne er langt fra til stede globalt. Dette problem bliver kun vanskeligere i takt med, at klimaforandringer og ressourceknaphed bliver virkelighed for flere og flere af verdens borgere. Derfor er der behov for reformer af samarbejdet i FN, som kan forhindre globale tendenser til selvtægt og anarki og lægge grundlaget for en bæredygtig udvikling.

FN-forbundet bidrager til denne proces og har til formål at arbejde for:

- Styrkelse af interessen for De Forenede Nationer;
- Forståelse for nationernes gensidige afhængighed og fælles ansvar for den internationale udvikling;
- Virkeliggørelse af de principper, som De Forenede Nationer bygger på.

FN-forbundet har en særlig karakter og rolle i forhold til de fleste andre internationalt orienterede danske NGO'er. Som FN selv har vi et arbejdsområde, der er universelt. Vi er optaget af de kollektive, globale udfordringer, som kræver kollektive, globale svar. Verdenssamfundet, såvel som den enkelte verdensborger, har et globalt ansvar. Og den eneste multilaterale organisation, som har legitimitet og mandat til at finde de nødvendige svar, er de Forenede Nationer.

FN-forbundet arbejder på et partipolitisk uafhængigt grundlag, men vi er ikke upolitiske. Vi tager stilling og har holdninger i overensstemmelse med FN's principper. Samtidig er vi en medlemsorganisation, og den folkelige forankring er vores livsnerve i lige så høj grad som vores politiske arbejde.

Strategi- og handlingsplanen 2013-14 angiver FN-forbundets mål og prioriteringer på kort sigt. En medlems- og målgruppeanalyse udført i 2011 gjorde det klart, at der også er behov for en langsigtet strategi med klare mål for FN-forbundets arbejde, der kan hjælpe til at prioritere vores økonomiske ressourcer og indsatsen fra sekretariat og frivillige kræfter. En mere målrettet indsats for at styrke FN-forbundet og fremme det globale ansvar må sikres. En del af denne langsigtede strategi er at udarbejde et principprogram for FN-forbundet.

2) Politiske fokusområder

2.1 Fred og konfliktløsning

FN-forbundet arbejder for en verden, hvor der er fred mellem verdens folk og lande; en verden hvor ret står over magt, og hvor alle mennesker kan leve i sikkerhed. Vi er nået langt i retning af fred, men væbnede konflikter er stadig en del af hverdagen for millioner af mennesker verden over.

FN-forbundet arbejder derfor for, at Danmark aktivt bakker op om konfliktforebyggelse og konfliktløsning verden over i henhold til folkeretten og FN-pagten. På den baggrund vil der være fire tematiske fokusområder og tre geografiske for FN-forbundets freds- og konfliktløsningsarbejde i den kommende periode:

2.1.1 Fire tematiske fokusområder:

Vi vil:

- skabe debat om, hvorfor Danmark i meget begrænset omfang deltager i FN's fredsoperationer. Af Danmarks ca. 1.400 udsendte soldater er ca. 30-50 udsendt gennem FN;
- støtte arbejdet med at få lavet en global våbenhandelstraktat;
- skabe debat om terroristernes indvirkning på fredsarbejdet, og hvilken retssikkerhed der er for personer og organisationer, der kommer på listerne;
- skabe debat om R2P og international konfliktløsning herunder arbejdet med skrøbelige stater, konflikt forebyggelse og postkonflikt håndtering samt FN's rolle.

2.1.2 Tre geografiske fokusområder

- Kaukasus – Der er mange uløste konflikter i Kaukasus, og vi vil oplyse om udviklingen i området.
- Sætte fokus på konflikten i Vestsahara. FN-forbundet modsætter sig handelsaftaler med Marokko, hvis de inkluderer Vestsahara, og vi kræver, at FN's mission i Vestsahara får udvidet sit mandat til at dække menneskerettighedsområdet.
- Mellemøsten – FN-forbundet arbejder aktivt for en fredelig udvikling i Mellemøsten. Dette gælder ikke mindst i forhold til Syrien og Irak. I Israel-Palæstina konflikten støtter vi en to-statsløsning og forsøger at sætte fokus på, hvad der sker i konflikten, og hvad Danmark kan gøre for at fremme en fredsløsning.

2.2 Menneskerettigheder

FN-forbundet ønsker, at det enkelte menneskes rettigheder og beskyttelsen heraf skal stå centralt for fungerende stater og samfund og i det globale samarbejde mellem stater.

FN-forbundet vil derfor lægge vægt på både specifikke menneskerettighedsspørgsmål og på behov for integration med andre områder som f.eks. udvikling eller fred og sikkerhed. Danmarks efterlevelse af forpligtelserne på menneskeretsområdet vil ligeledes stå centralt for vores arbejde. På den baggrund vil der være fire hovedoverskrifter for Forbundets menneskerettighedsarbejde i den kommende periode.

2.2.1. Danmarks efterlevelse af menneskerettighederne

Som det bl.a. blev klart under FN's Menneskerettighedsråds evaluering af Danmark i 2011 – den såkaldte UPR-proces – er der en række punkter, hvor der kan rejses tvivl om, hvorvidt Danmark efterlever de konventioner, vi selv har underskrevet. FN-forbundet finder, at det svækker Danmarks troværdighed som fortaler for styrkelse af menneskerettighederne verden over, at der ikke er orden i eget hus.

FN-forbundet vil derfor:

- fortsat presse på for at holde regeringens opmærksomhed på spørgsmålet, sådan at listen over udestående problemer kontinuerligt minimeres;
- advokere for, at der etableres en mere systematisk mekanisme til overvågning af Danmarks overholdelse af konventionerne, herunder tilslutning til konventioner som Danmark endnu ikke har underskrevet og/eller ratificeret.

2.2.2. Ytrings- og mediefrihed

En helt nødvendig forudsætning for demokrati og medborgerskab er muligheden for at give sin mening til kende – ucensureret og uden risiko for straf. Herved kan der skabes nødvendige forandringer, herunder regimeskift hvor diktaturer hersker.

FN-forbundet vil på den baggrund bl.a.:

- understrege vigtigheden af ytrings- og mediefrihed bl.a. via mulighederne i den nye informationsteknologi, der har internettet i centrum. FN-forbundet vil stå for en holdning om færrest muligt restriktioner og mindst muligt registrering af dataflow;
- have særlig opmærksomhed på, at der i regi af "kampen mod terror" i en række lande er taget drastiske skridt mod ytringsfriheden - især på medieområdet;
- følge og i muligt omfang deltage i den igangværende FN-proces "WSIS+10", som ser på den internationale udvikling på området og i muligt omfang deltage i nationale og internationale aktiviteter;
- belyse vilkårene for brug af medie- og ytringsfriheden og dens rolle for demokratisering under det "arabiske forår" og i andre områder med store politiske forandringer eller konflikter.

2.2.3. Sociale, kulturelle og økonomiske rettigheder

"Retten til udvikling" og "rettighedsbaseret udvikling" er ord, som anvendes, når der ses på f.eks. udviklingsspørgsmål. FN-forbundet finder, at sociale og økonomiske spørgsmål i større omfang end nu bør ses i sammenhæng med menneskerettigheder, som de er formuleret i Konventionen om sociale, kulturelle og økonomiske rettigheder og senere mere specifikke konventioner.

FN-forbundet vil på den baggrund:

- sætte fokus på kvinders vilkår og rettigheder;

- understrege menneskerettighedernes vigtighed i den økonomiske udvikling herunder argumentere for Retten til udvikling;
- problematisere flygtninges og asylsøgers vilkår i Danmark, herunder forholdene i asylcentre og de motivationsfremmende foranstaltninger, som synes i strid med menneskerettighederne og Danmarks forpligtelser i henhold til Flygtningekonventionen.

2.2.4. Internationale domstole

Domstole har en vigtig rolle med at afgøre brud på regler og tvister i retssamfund. Det gælder også for at skabe en større grad af retssikkerhed globalt og regionalt, hvor ellers "de stærkes ret" bliver altdominerende.

FN-forbundet vil på den baggrund:

- belyse og forholde sig til arbejdet i den Internationale Domstol og i de straffedomstole, hvor også enkeltpersoner kan straffes for deres forbrydelser;
- vurdere muligheden for i større omfang at knytte domstole eller voldgiftsmekanismer til konventioner og aftaler, hvor overholdelsen er omstridt;
- udarbejde politikpapir med stillingtagen til udviklingen på domstolsområdet.

2.3 Bæredygtig global udvikling

I sommeren 2012 samledes verdens ledere, civilsamfund og virksomheder til topmøde om bæredygtig global udvikling. Forventningerne til mødets resultat var høje og blev ikke indfriet. Topmødet endte med et udvandet slutdokument med gode intentioner, men alt for få bindende mål og forpligtelser. Slutdokumentet overlod det til diverse aktører, herunder FN, at konkretisere og implementere hensigterne. Det gælder bl.a. hensigterne om etablering af et nyt bæredygtighedsforum i FN, fastsættelse af nye bæredygtigheds mål (SDG'er), samt finansiering af bæredygtig udvikling. Som formand for EU forsøgte Danmark at påvirke forhandlingerne i positiv retning, men med et knap så forhandlingsvilligt USA og Canada, et stærkt G77 med skrappe krav om finansiering og et EU med lille slagkraft pga. egne bæredygtighedsproblemer, lykkedes det ikke at komme igennem med forbedringer.

FN-forbundet ønsker i perioden 2013-14 at sætte fokus på de væsentligste problematikker fra Rio+20-topmødet samt dansk bæredygtighedspolitik. Mere specifikt vil vi prioritere følgende temaer:

- Opfølgning på Danmarks nye udviklingsstrategi, særligt vedrørende forholdet mellem bi- og multilateral bistand samt Danmarks rolle på den internationale scene; FN-forbundet vil fortsat presse på for, at den multilaterale udviklingsbistand er uden bindinger, er af høj kvalitet og igen kommer til at udgøre omkring halvdelen af dansk bistand.
- Følge og forsøge at påvirke regeringens arbejde med ny bæredygtighedsstrategi, så den kommer til at indeholde elementer, der kan sikre, at Danmark går forrest på den internationale scene, når det gælder bæredygtig udvikling, herunder grøn økonomi, bæredygtigt forbrug af naturressourcer, resiliens samt socioøkonomiske forhold.

- "Bottom up-tilgang" til bæredygtig udvikling: alle relevante aktører, herunder FN, stater, civilsamfund, byer/kommuner, virksomheder og borgere skal involveres.
- Etablering af et nationalt bæredygtighedsråd med statsministeren for bordenden, hvor alle relevante aktører inviteres til at medvirke.
- Fokuserer på 2015 Målene i samspil med SDG'erne og i forhold til FN's topmøder i 2013 og 2015 om 2015 Målene.

2.4 FN-reformer

I slutningen af 90'erne og første halvdel af 00'erne, da Kofi Annan var FN's generalsekretær, blev et større reformarbejde af organisationen startet. Initiativerne tog fat både i de politiske og de organisatoriske problemer, som prægede og i stort omfang stadig præger FN.

Reformarbejdet introducerede nye principper og nye multilaterale organer i FN's arbejde, men var begrænset af de rammer, som FN-pagten fastlægger. Pagtens værdigrundlag, med vægt på international fred, konfliktløsning, menneskerettigheder, retssikkerhed og global udvikling, er stadig helt afgørende for internationale relationer. Men en global grundlov, som nu nærmer sig de 70 år, er nødvendigvis ude af takt med tidens problemer på en række punkter. Det gælder den reducerede betydning af national suverænitet, de grænseoverskridende virkninger af miljøskader og klimaudvikling såvel som den globale karakter af økonomiske kriser.

En revision af FN-pagtens organisatoriske principper og indbyggede handlemuligheder er i høj grad ønskelig. Men en sådan omskrivning ligger næppe inden for mulighedernes rækkevidde inden for en overskuelig årrække. Derfor er det helt nødvendigt, at det reformarbejde, som allerede er igangsat, nu videreføres og udbygges.

FN-forbundet vil bidrage til at videreføre denne proces gennem bl.a. følgende aktiviteter:

- Genoplivning af debat om og forslag til reform af FN's Sikkerhedsråd, herunder især begrænsning af de permanente medlemmers vetoet.
- Intensivering af debatten om grænserne for national suverænitet (FN-pagtens artikel 2) og forståelsen af R2P som et fleksibelt forsvar for og beskyttelse af civilbefolkningens grundlæggende rettigheder.
- Udvikling af forslag til implementering af de forskellige faser af R2P, herunder af konceptet for etablering af en let bevæbnet, international konfliktforebyggende / -begrænsende FN-indsatsstyrke (UNEPS).
- Forslag, som kan styrke de globale muligheder for at regulere verdensøkonomien og afbøde virkningerne af globale økonomiske kriser, f.eks. gennem beskatning af finansielle transaktioner og effektivisering af globale økonomiske institutioner som Verdensbanken, IMF og ECOSOC.
- Udbygning af FN's samarbejde med civilsamfundet og inddragelse af dette i den multinationale beslutningsstruktur, herunder arbejde for accept af behovet for en parlamentarisk forsamling i tilknytning til FN's generalforsamling (UNPA).

- Revision af FN-forbundets to politikpapirer om FN-reformer fra perioden 2003-4.

2.5 Civilsamfundets rolle

En voksende erkendelse af et globalt ansvar har sit udgangspunkt i civilsamfundene. Imødekommen af denne erkendelse kræver en væsentlig styrkelse af FN-systemet og dets effektivitet. Selvom FN i sit udgangspunkt er et mellemstatsligt forum, spiller relationerne mellem FN-institutioner og NGO'er samt andre civilsamfundsorganisationer (CSO'er) en voksende rolle for forståelse af FN's betydning. I takt med udviklingen har der i de seneste årtier været en markant vækst i antallet af private organisationer – ikke mindst i udviklingslandene – som på forskellige måder kommer i berøring med spørgsmål og problemer, som har en FN-vinkel.

Det er vigtigt at bidrage til oplysningsvirksomhed både i Danmark og i andre lande, der kan medvirke til, at NGO'er og CSO'er kan oparbejde et folkeligt fundament og engagement bag FN's arbejde.

Især civilsamfundsorganisationer, der arbejder med rettighedsspørgsmål, er under pres både nationalt og internationalt og udsættes mange steder for forfølgelse. Det skal Danmark arbejde for at stoppe. Men også nationalt har danske organisationer oplevet begrænsede muligheder for medindflydelse, ikke mindst i forhold til at kunne medvirke til Danmarks indsats i FN, herunder i FN's generalforsamling.

For FN-forbundet er det vigtigt:

- at civilsamfundets naturlige rolle i multilaterale forhandlingsfora sikres;
- at idébaserede organisationer og bevægelsers samarbejde og netværksdannelse styrkes. FN-forbundet kan, afhængigt af vores ressourcer, fremme optagelsen af kollektive medlemmer, der kan samarbejde om emner, der har en FN-vinkel;
- at samarbejde med beslægtede organisationer, herunder også venskabsforeninger og flygtninge/indvandreforeninger, der i sit arbejde har en aktiv vinkel i forhold til hjemlandene, og hvor viden og forståelse for FN og FN's underorganisationer kan have betydning for kvaliteten af deres arbejde.

3) Organisatoriske fokusområder

De seneste to år har vist et betydeligt opsving i aktivitetsniveauet og stigning i medlemstallet i FN-forbundet, hvilket har givet os nye muligheder for at deltage i den offentlige debat og nå ud til nye målgrupper. Det har dog også gjort det klart, at vi i FN-forbundet har behov for at prioritere vores arbejde for at udnytte vores økonomiske og menneskelige ressourcer optimalt, både blandt frivillige og ansatte.

Vi vil i den kommende landsmødeperiode derfor bestræbe os på at fokusere på denne prioritering, der også inkluderer overvejelser omkring:

- sammentænkning af FN-forbundets politiske og organisatoriske arbejde;
- løbende evaluering;
- klarere ansvarsfordeling.

3.1 Oplysning

Oplysning om FN har altid været en prioritet i FN-forbundets arbejde. Vores skoletjeneste, samarbejdet med DanMUN, vores hvervearrangementer, debatmøder og vores train-the-trainer seminarer er alle med til at sprede viden om FN og de internationale problemstillinger, verden står overfor samt skabe folkelig opbakning til FN og FN-forbundets arbejde. Øget synlighed for FN-forbundet er desuden med til at tiltrække finansiering af vores aktiviteter samt tiltrække og fastholde medlemmer. I løbet af de næste to år ønsker vi fortsat at have et skarpt fokus på oplysning ved at prioritere følgende områder:

- at styrke information om FN i det danske undervisningssystem;
- at arbejde hen mod oprettelsen af FN-gymnasier i samarbejde med skoletjenesten;
- at styrke promovningen af Globalis.dk til skoler;
- at arrangere studieture til FN's hovedkvarter, som vil være af stor faglig værdi for studerende, undervisere og andre interesserede;
- at deltage på festivaler, eksempelvis Roskilde Festival og Folkemødet på Bornholm, hvilket vil give os mulighed for at promovere Forbundet overfor andre målgrupper end vores traditionelle;
- at videreudvikle hjemmesiden, Facebook og medlemsbladet GLOBAL inden for de rammer, vi har til rådighed;
- at deltage i den aktuelle offentlige debat i medierne og i den mere langsigtede politikskabende samfundsdebat om FN-relaterede emner;
- at sikre at skoletjenesten løbende styrkes igennem kompetencegivende kurser, studieture, materialeudvikling og støtte fra sekretariat og bestyrelse. Endvidere sikre at skoletjenestens formidling koordineres med Forbundets politiske prioriteter.

3.2 Medlemshvervning og –fastholdelse (individuelle og kollektive medlemmer)

Efter at FN-forbundets medlemstal i en årrække har været faldende, ser vi nu en vækst. Dette skyldes bl.a. Forbundets øgede fokus på oplysning og medlemspleje. Det er dog stadig yderst vigtigt at fastholde fokus på medlemshvervning og –fastholdelse af både individuelle og kollektive medlemmer for at underbygge FN-forbundets status som en bred folkelig organisation.

Medlemshvervning og -pleje skal inkorporeres i alle vores aktiviteter, ligesom vi fortsat skal tilbyde deciderede hverve- og fastholdelsesaktiviteter for nye medlemmer. Især er der behov for initiativer, der kan underbygge de kollektive medlemmers begrundelse for at medvirke i FN-forbundets arbejde eller at fremstå som støttemedlemmer af organisationen.

FN-forbundet vil i perioden 2013-14 prioritere følgende medlemsaktiviteter:

- at fortsætte hverveaktiviteter i forbindelse med studiestart og samtidig øge indsats for fastholdelse af nye medlemmer;
- at fortsætte indsatsen for at etablere og udbygge lokale FN-forbundsnetværk i landets universitetsbyer, bl.a. via støtte fra Forbundets politiske udvalg til det lokale arbejde med at arrangere interessante aktiviteter - også udenfor København;

- at arbejde hen mod etablering af interessegrupper blandt lærere i samfundsfag m.v. med henblik på arbejdet med at styrke globale perspektiver og FN-forståelsen i undervisningen;
- at inddrage virksomheder i vores arbejde med henblik på samarbejde, sponsorater og/eller medlemskab;
- at etablere samarbejde med partiernes ungdomsorganisationer med henblik på samarbejde omkring mini-Model UN og medlemskab på længere sigt;
- at deltage på partiers landsmøder og kongresser med henblik på at få mulighed for at diskutere FN-relevante spørgsmål med de delegerede, sikre en bred politisk opbakning bag Danmarks multilaterale engagement og opnå en øget synlighed og viden blandt de politiske partier om FN-forbundets arbejde;
- at supplere deltagelsen på kongresser og landsmøder ved at sikre et relevant og attraktivt indhold i FN-forbundets Folketingsgruppes arbejde, herunder ved at inddrage FN-forbundets kreds af FN-venner og deres ekspertise.

3.3 FN-forbundet som projektbærende organisation

FN-forbundet har de sidste år arbejdet hen mod at blive en projektbærende organisation. Vores arbejde har givet os en vis portefølje af projekter samt gode kontakter til mange forskellige organisationer rundt om i verden. Igennem vores projekter ønsker vi at styrke FN ved at udbrede kendskabet til FN's idégrundlag og arbejde samt at styrke FN-forbundet og partnerorganisationer igennem kapacitetsopbygning. I perioden 2013-14 vil vi tilstræbe, at vores fremtidige projekter tager udgangspunkt i advocacy, oplysning og/eller kapacitetsopbygning og har en bred FN-vinkel. Mere konkret ønsker vi at arbejde inden for følgende områder:

- at gennemføre seminarer/kurser i europæiske konfliktområder, som bidrager til at engagere frivillige i spørgsmål om fred, sikkerhed og overholdelse af menneskerettigheder;
- at introducere længerevarende aktiviteter samt aktiviteter henvendt til andre befolkningsgrupper end studerende, i første omgang i det geografiske område, hvor der allerede er indhøstet erfaringer; men inden for den kommende to-årige periode søges aktiviteterne udbredt til andre geografiske områder;
- fortsat at udvide kontaktfladen til relevante organisationer i udlandet, herunder lokale FN-forbund, og bestræbe os på at formidle samarbejde mellem dem og de nationale medlemsorganisationer af WFUNA og WFM;
- at uddanne personale og frivillige i projektstyring. Dette kan ske gennem samarbejde med CISU (tidl. Projektrådgivningen);
- at arrangere studieture for engagerede medlemmer og potentielle nye medlemmer, der ønsker at udnytte FN-forbundets særlige kontaktnet til at få en rejse med et indhold, som ikke på anden måde kan opnås;
- at igangsætte projekter, der sigter mod oplysning i Danmark om internationale forhold inden for FN-forbundets prioriterede politiske indsatsområder.

4) Afslutning

FN-forbundet er af den overbevisning, at et multilateralt forhandlingssystem er den eneste mulighed for at finde langsigtede løsninger på sammenhængende, globale problemer. Derfor er der – trods mangler – ikke noget alternativ til FN. Der er til gengæld god grund til at forsøge at forbedre organisationen og rette op på svaghederne ved det eksisterende system. Regeringer kan ikke gøre det alene – det kræver en aktiv deltagelse af et engageret civilsamfund.

Ligesom FN trænger til at blive reformeret, så bør Danmarks indsats i forhold til FN og FN's mange arbejdsområder også styrkes. På samme måde som man i ministerier og Folketing har en tæt EU-koordinering, er det på tide, at en tæt FN-koordinering etableres, så Danmark kan agere stærkt og konsistent i forhold til de globale udfordringer.

I Danmark er FN-forbundet den eneste NGO, der entydigt fremhæver FN som naturligt forum for globale løsninger, og som aktivt diskuterer muligheder for reformer af systemet. Vi har en ekspertise i, hvordan civilsamfundet kan indgå i multilaterale forhandlinger på tværs af problemfelterne.

På baggrund af ovenstående strategi- og handlingsplan er det bestyrelsens ansvar at udarbejde konkrete målsætninger for Forbundets arbejde. I den kommende landsmødeperiode skal vi sammen sikre, at FN-forbundets arbejde styrkes og fokuseres, så vi kan vedblive at være en relevant og attraktiv medlemsorganisation, der deltager i den offentlige debat og søger indflydelse for at sikre opbakning til FN's principper og virksomhed.

FN-forbundet – fordi vi tror på globalt ansvar.